

מד:

עין משפט
גור מצוה

קמח א ב ג ד ה ו ז ח ט י
יב יג יד יה יז יח יט כ
כא כב כג כד כה כו כז כח כט
לם לו לז לט לך לט
ספסוף
קמח א ב ג ד ה ו ז ח ט י
יב יג יד יה יז יח יט כ
כא כב כג כד כה כו כז כח כט
לם לו לז לט לך לט
ספסוף

רבינו חננאל

... אסיקנה כביצה... בין
חמים בין מבושלים וכן
[ובין מים] כולן מחילה בן
אין וי' אלהיו ומה ש'אכל
נהיה כדברי ר' יוחנן ב' א' י' י'
אלהיו מיה בורא נפשות
ברות פיר' חז' כדברי ר'
והוא [שנכר] יחד של
זכר ויש אבי' עבד ר'בן
יצחק ב' אבדי' [שנכר]
שק' [שן] ויש אבין
... [ובין כל שטות ברכה]
לאחריו טעון ברכה לפני
יש שטעון ברכה לפני
[אין] טעון ברכה לאחריו
לאפוקי מיה ... והסיקנה
מזוהן ורבי' שמכריזין
לפניהן אין מברכין
לאחריהן, [ולבני מערבא]
דמברכין כתי' דמסלקין
[תמליהו] באי' אלהיו
[מיה] אשר קדשנו בשמותיו
וענין לאפוקי מאן לאפוקי
יריאנו [מאן] [כל]
[הוא] כביצה בין מה של
... בין כשר שכן כביצה
[כביצה טובה] ויפה, כביצה
גמוללה [טובה] משהיא
אוקי' סולתא, כביצה גמולה
[היא] טובה מארבע כביצה
שלוה היא טובה כביצה
כר' כמסקילה, או דרזן
בית שלקן והוא מוזני;
אוקינה ככרוב, כל נפש
משיב את הנפש אמר ר'
פפא אפילו גילדני דבי גילי
כל הקרוב לנפש משיב את
הנפש אמר ר' אחא בר'
יעקב בענקא א"ל רבא
לשמייהו לי מיהית לי
אומנא אחי' לי תבא
דקרב לי ברוך, פורוש,
כל נפש חיה מברכת את
הנפש האוכלת אתה
כשהוא תולה יתה מבינה
וחלכ' וסודות ופשי' גילדני
דבי גילי, פ' ד' ג' הגל'
באישת' של ד'ים, קרוב
לנפש, פ' תתיר' של כשר'
שירא, קרובה לביית
השמיטה, שיש מיהית
הנפש, ואם אכל אותה
החולה מחוקתו ואלו
משיבה לו נפש הייתי
עוקא, הוא מקום מגד'
בית ובליעה, ורובו לבר'
ועיקם לגיטותיו, הייתי
אומנא מבי ברוך שאומרין
על התחינה ברוך אתה
השם אשר קדשנו במצותיו
וזונו על השמיטה כקראי ב'
ברוך, אוי' [לו] לבי'
[שלשת] עוברת בחיוב
[אבי' אמר דאכלת] כל'
כשה' רובא [אמר] בישת'
יין איהו מקום טיב',
השחה [מים] לצמא [מ] [ברוך]
שחל, אמר [ר' אחי' ר'
אבין] אומנא פטור.

ביצד מברכין פרק שישי ברכות

מסורת הש"ס

קופרא. כל מיני נשר: אכל ירקא לא. נרין לכרובי אחריה: חד
פסרי. מר זוטרא שהחכר כלן יחד בלא שם אביו עבד כרוב יתק
בר אנדימי שהחכר בשמו וכשם אביו: ופרי כחד. מר בר רב אשי
שהחכר בשמו וכשם אביו עבד כר' יתק שהחכר יחד: כגוללו.
אף כרוב פפא: כל שטעון כרכה.
משנה היא במסכת נדה: למטעין
ירקא. וכ"ש מיה: למטעין מלות.
אין מברכין כשמסלקין מפילין וליאית
ואחר תקיעת שופר ולולג: כל שהוא
כביצה. אין לך מין מאלל שיעור
כביצה שלא מהא ביצה טובה לגוף
ממנו: מגולגלסא. לזיה למה ורבה
שגורפין אותה: קייסי. מידות
מחזיקות לוג: מגולגלסא משפא.
טובה משיחא קייסי: משפא.
לזיה קשה טובה מארבע קייסי:
מגולגלסא. נמים עלה א"ר ינאי כל
שהוא כביצה ביצה טובה ממנו: כלת
כרוב שנו. שהוא מין דמנא
לקמן כרוב למזון: כרישין. כתי':
כל ירק חי מוריק. נוטל חומר
הפניס: כל קטן. שלא גדל כל כרוב
ולקמן מפרש כמה כל לזיה: כל
נפש. דבר מי הנאלל שלם כגון דגים
קטנים שגדלו כל לרין: פקדוב לנפש.
האכל מן הכמה במקום חיות שלה
ולקמן מפרש כמה: אוי לזיה. לנכס
האכל לפת: נלעסיה. כוססו
ומשליט: לשלוקיטו. בקדירה הרבה
שלא יאטרו לכוססו כשייו: קודם
ארבע שטות. שאינו ומן קטנה
והריח קשה לזני אדם המפריס
עמו קודם אכילה שהגוף ירקן:
כאיך דר' יתק סבירא ל'. אכל
אכור לספר לא ביצה ל': בר זוזא.
לומר שמן וטוב שזוה זוז: דלים
ניס רבנא. שלא גדל עד רביעית
זלו כגון טלה רביעית של איל גל
כדי רביעית של שער גדול וכן כדי
דבר: גילדני דבי גילי. דגים קטנים
מאד ומזיזין בין הקנים כגסם ואין
דרכן לגדל יותר. אכל דג קטן ממין
דג גדול ולא גדל רובע זה הוא קטן
מקטין: עונקא. נוטר מקום בית
השמיטה וסמוך לזג ולמעים: לבי
ברוך. למקום שברכו שם על
השמיטה: ופי סיסין. כבשל של
פוליאול: וסרס. ולדיר' שזולג
נוטר זו: יוסרס הככד. טרפשא
היא קשה אכל כשמבשלה עם נשר
שמן ממש כמה: מבלי יין. כשאלן
זמה אחריה יין: מבלי ע'יס.
שאלו שזלקה הרבה: סודני. בעל
שכר תמריס. ור' פפא מוכר שכר הנה
כדאמר באחיהו נשך [ב"מ ד' סה]. טרשא
דבר פפא שכר' לא פסיד ולאמר רב
פפא אי לאו דרמאי שכר' לא אישמר
[פסחים ק"ג]. והוא נקרא סודני
כדאמרין תמרי בחלון לבי סודנא
רהוט [סס]: דלא נפיש לנו תמרא.
שמותי שכר אסם: כמאי סביריטו
לפ. לכחו של לפת: אוסי פרסייפא.
בקעיות של ע'יס גדולות היתה:
שבעה עשר או ביום שבעה ועשרים:
מלי

הגהות הגר"א

[א] נפ' (דכס) פס"ט:

לענין רש"י

פוליאול [פוליאול].
כמה [כמה]. ולדיר' [ולדיר'].
[היה] [היה].
[אביר']. [אביר'].

מוסף רש"י

ומי סיסין. פוליאול יב
אורה נמש' תחמה [וי' סס].
הדרת. תחמה של נחמה [שם]
ולדיר' שהשגל ממש
[לכחו] [לכחו].
[אביר']. [אביר'].
[היה] [היה].
[אביר']. [אביר'].

אמר רב יצחק בר אבדימי משום רבינו יעל
הביעא ועל מיני קופרא בתחלה מברך שהכל
ולבסוף בורא נפשות רבות וכו' אבל ירקא
לא ור' יצחק אמר אפילו ירקא אבל מיה לא
ורב פפא אמר אפילו מיה מר זוטרא עבד
כרב יצחק בר אבדימי ורב שימי בר אשי
עבד כר' יצחק וסימנך חד כתרי ותרי כחד
א"ר אשי אצא ומנא דכי מדרנך עבידנא
ככולהו [ותנן] וכל שטעון ברכה לאחריו טעון
ברכה לפניו ויש שטעון ברכה לפניו ואין טעון
ברכה לאחריו בשלמא לרב יצחק בר אבדימי
לאפוקי ירקא לר' יצחק לאפוקי מיה אלא לרב
פפא לאפוקי מאי לאפוקי מצות ולבני מערבא
דבחר דמסלקי תפיליהו מברכי אקב"ו
לשמור חקיו לאפוקי מאי לאפוקי הירחני א"ר
ינאי א"ר כל שהוא כביצה ביצה טובה ממנו
כי אתא רבין אמר טבא ביתא מגולגלסא
משיחא קייסי סולתא כי אתא רב דימי אמר
טבא ביתא מגולגלסא משיחא מטייתא
מארבע מבושלתא כל שהוא כביצה ביצה
טובה הימנו לבר מבשרא:
רע"א אפילו אבל שלק כו': ומי איכא מדי דהוה שלק מוזני א"ר אשי בקלח
של כרוב שנו ת"ר [טחול] יפה לשינים וקשה לבני מעים כרישין קשין לשינים
ויפין לבני מעים כל ירק חי מוריק וכל קטן מקטין וכל נפש משיב את הנפש
וכל קרוב לנפש משיב את הנפש כרוב למזון ותרדן לרפואה אוי לו לבי'
שהלפת עוברת בתוכו: אמר מד טחול יפה לשינים וקשה לבני מעים מאי
תקנתיה נלעסיה ונשדייה כרישין קשין לשינים ויפין לבני מעים מאי תקנתיה
לשלוקינהו ונבלעינהו כל ירק חי מוריק א"ר יצחק בסעודה ראשונה של אחר
הקוה וא"ר יצחק כל האוכל ירק קודם ארבע שעות אסור לספר הימנו מאי
טעמא משום ריחא וא"ר יצחק אסור לאדם שיאכל ירק חי קודם ארבע שעות
אמינור ומר זוטרא ורב אשי הווי יתבי אייתו קמיהו ירק חי קודם ארבע שעות
אמינור ורב אשי אכול ומר זוטרא לא אכל אמרו ליה מאי דעתך דא"ר יצחק
כל האוכל ירק קודם ארבע שעות אסור לספר הימנו משום ריחא והא אנן דקא
אכלינן וקא משתעיית בהן אמר להו אנא כאידך דר' יצחק ס"ל דא"ר יצחק
אסור לאדם שיאכל ירק חי קודם ארבע שעות כל קטן מקטין אמר רב חסדא
אפילו גריא בר זווא ולא אמרן אלא דלית ביה רבא אבל אית ביה רבא
לית לן בה כל נפש משיב נפש אמר רב פפא אפילו גילדני דבי גילי כל הקרוב
לנפש משיב את הנפש אמר רב אחא בר יעקב עונקא א"ל רבא לשמעיה כי
מייחית לי אומנא דבישרא מר' איתיי לי מהיכא דמקרב לבי ברוך כרוב למזון
ותרדן לרפואה כרוב למזון אין ולרפואה לא והא תניא [ששה] דברים מרפאין
את החולה מחליו ורפואתן רפואה ואלו הן כרוב ותרדן ומי סיסין [דבש] [א]
וקיבה והרת ויותרת הכבד אלא אימא כרוב אף למזון אוי לו לבי'
עוברת בתוכו איני והא אמר ליה רבא לשמעיה כי חוית לפתא בשוקא לא
תימא לי כמאי כרת ריפתא אמר אביי מבלי בשר ורבא אמר מבלי יין איתמר
רב אמר מבלי בשר ושמואל אמר מבלי ע'צים ורבי יוחנן אמר מבלי יין א"ל
רבא לרב פפא [סודני] אנן תברין לה בבשרא וחמרא אתון דלא נפיש לכו
חמרא כמאי תבריתו לה א"ל כביכי כי הא דביתיהו רב פפא בחר דמבשלא לה
תברא לה בתמנן אופי פרסייתא תנו רבנן דג קטן מליח פעמים שהוא
ממית כשבעה כשבעה עשר וכעשרים ושבעה ואמרי לה בעשרים ושלושה
ולא אמרן אלא כמטוי ולא מטוי אבל מטוי שפיר לית לן בה ודלא מטוי
שפיר לא אמרן אלא דלא שתי בתריה שכרא אבל שתי בתריה שכרא לית
לן בה: והדשותה מים לצמאו וכו' לאפוקי מאי א"ר אידי בר אבין לאפוקי למאן
דחנקתיה

שורפת תחת קדרת הלפת: פעמים שהוא מפיס. ואלו הן ביום שבעה ימים למלחמתו או ביום
מלי